

**DĖL GALIOJANČIO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO *EX POST* VERTINIMO
METODIKOS IR ATASKAITOS FORMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO**
(toliau – Nutarimo projektas) (TAP-20-379(2); TAIS 20-3672(3))
PAŽYMA

2021-03-29 Nr. NV-565

Vilnius

Projekto rengėjas: Teisingumo ministerija

Projekto tikslas: patvirtinti Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodiką (toliau – Metodika) ir Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo ataskaitos formą (toliau – Ataskaitos forma).

Dabartinė situacija:

2019 m. priėmus Teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 pakeitimą vietoj anksčiau galiojusio teisinio reguliavimo stebėsenos instituto buvo įtvirtintas galiojančio teisinio reguliavimo poveikio (*ex post*) vertinimas (toliau – *ex post* vertinimas). Siekiant užtikrinti sklandų naujai įsigaliojusio *ex post* vertinimo įgyvendinimą, Vyriausybės 2020 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 69 buvo paskirta Teisingumo ministerija *ex post* vertinimą koordinuojančia institucija ir jai pavesta parengti ir pateikti Vyriausybei tvirtinti *ex post* vertinimo metodiką, kuria vadovaujantis būtų atliekamas *ex post* vertinimas, bei *ex post* vertinimo ataskaitos formą.

Projekto esmė: Nutarimo projektu siūloma patvirtinti Metodiką, kurioje numatoma:

- apibrėžti *ex post* vertinimo tikslus.
- detalizuoti *ex post* vertinimo atlikimo atvejus, į įstatymą įtraukiamos peržiūros nuostatos bei ministro sprendimo dėl *ex post* vertinimo atlikimo turinio elementus (Metodikos priede pateikiami peržiūros nuostatos formulavimo pavyzdžiai).
- reglamentuoti *ex post* vertinimo procesą – aprašyti *ex post* vertinimo etapus ir atskiruose etapuose atliktinus veiksmus, nustatyti vertinimo kriterijus, pasiūlyti orientacinius klausimus, kurie turėtų palengvinti *ex post* vertinimo atlikimą, bei atskleisti duomenų rinkimo ir analizės metodus.
- detalizuoti *ex post* vertinimo viešinimo bei konsultavimosi su visuomene nuostatas, numatant viešąsias konsultacijas visuose *ex post* vertinimo etapuose.
- nustatyti *ex post* vertinimo koordinavimo ir metodinio konsultavimo mechanizmą, numatant pareigą ne tik Teisingumo ministerijai konsultuoti institucijas *ex post* vertinimo atlikimo klausimais, bet ir Vyriausybės strateginės analizės centrui (toliau – STRATA) teikti institucijoms konsultacijas dėl vertinimo metodų pasirinkimo, kiekybinių ir kokybinių analizės metodų taikymo bei korektiško analizės metu gautų duomenų interpretavimo.
- numatyti *ex post* vertinimo rezultatų panaudojimą ir tolesnių veiksmų įgyvendinimą.

Taip pat Nutarimu siūloma patvirtinti Ataskaitos formą, kurioje būtų pateikiami *ex post* vertinimo duomenys ir rezultatai.

Projekto nauda:

Įdiegus *ex post* vertinimą į teisėkūros proceso ciklą, bus sudarytos prielaidos išsamiai įvertinti tam tikro galiojančio teisinio reguliavimo taikymą ir veikimą, priimti įrodymais pagrįstus sprendimus, siekiant užtikrinti, kad teisės aktai būtų aktualūs, ekonomiškai naudingi ir veiksmingi siekiant keliamų tikslų.

Derinimas: Nutarimo projektas buvo svarstytas 2020 m. liepos 7 d. tarpinstituciniame pasitarime ir grąžintas rengėjams tobulinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Strateginių kompetencijų grupės

pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Nutarimo projektas darbo tvarka bendradarbiaujant su Vyriausybės kanceliarijos ir STRATA atstovais patobulintas iš esmės. Taip pat įvertintos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos, kiek jos buvo aktualios po atliktų Nutarimo projekto pakeitimų.

Patikslintas Nutarimo projektas suinteresuotoms institucijoms įvertinti pateiktas tuo pačiu metu kaip ir Vyriausybei svarstyti.

Atitiktis Vyriausybės programai: Nutarimo projektas susijęs su Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programos viena iš pagrindinių iniciatyvų, kuri numatyta 191.3 papunktyje – „Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimas. Galiojančio teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo vertinimas turi būti planuojamas ir nuoseklus. Toks vertinimas bus esminė prielaida egzistuojančiam reguliavimui tobulinti ir kylantiems iššūkiams identifikuoti.“

Dalykinio vertinimo išvada:

1. Vienas iš Vyriausybės pagrindinių veikimo principų – **atviri duomenys**, kuriais remiantis „būtų grindžiamas sprendimų būtinumas, siūlomas sprendimo mechanizmas ir matuojamas rezultatas“. Todėl Vyriausybė numato steigti atvirų duomenų ir skaitmeninės transformacijos kompetencijų centrą. Atsižvelgiant į tai, kad kokybiškam *ex post* vertinimo atlikimui reikalingi analitiniai gebėjimai, gebėjimai identifikuoti reikiamus duomenis, juos rasti / rinkti ir analizuoti, siūlytume Teisingumo ministerijai, bendradarbiauti su šiuo centru, kai jis bus įsteigtas, vykdant ir organizuojant kompetencijų atlikti *ex post* vertinimus didinimo veiklas ir ugdyti kompetencijas ir gebėjimus formuoti poreikį duomenims, juos rinkti ir analizuoti.

2. Siekiant nuoseklumo, siūlytume rengėjams analogiškai kaip ir Metodikos 61 punkte, papildyti Metodikos 52 punktą įrašant, kad fiziniai ir juridiniai asmenys gali pateikti **argumentuotus** siūlymus.

3. Manytume, kad būtų tikslinga Metodikos 2 priede pateikto Klausimyno 3.3. papunktį papildyti nuoroda į Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos 1 priede esantį Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo klausimyną ir jį išdėstyti taip:

„3.3. Ar teisinis reguliavimas turėjo įtakos kitoms teisinio reguliavimo sritims, **kurios numatytos Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos 1 priede pateiktame Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo klausimyne, visais atvejais įvertinant, ar teisinis reguliavimas turėjo poveikį valstybės finansams, aplinkai ir regionų plėtrai:**“

Taip pat siūlytume įvertinti, ar nebūtų tikslinga atitinkama nuoroda papildyti ir Metodikos 45 punktą.

4. Rengėjai nurodo, kad nuo 2022 m. Teisingumo ministerijai norint veiksmingai ir deramai vykdyti *ex post* vertinimo koordinavimo funkciją, tikėtina, reikės planuoti papildomas lėšas darbo užmokesčio fonde. Pritariame, kad, siekiant įveiklinti *ex post* vertinimą ir tinkamai koordinuoti šio instrumento taikymą bei kokybiškai vykdyti numatytas koordinuojančios institucijos funkcijas, būtini pakankami žmogiškieji ištekliai. Prašytume rengėjų detalizuoti, kiek žmogiškųjų resursų planuojama skirti funkcijoms, susijusioms su *ex post* vertinimo sistemos koordinavimu, atlikti.

Siūlytume rengėjams taip pat įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas ir atitinkami patikslinti Nutarimo projektą.

Nutarimo projektą siūlytume svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Asta Petkevičienė

